

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ!
17/18

HRVATSKI
ORKESTAR HARFI
TISUĆU ŽICA

SIMFONIJSKI ORKESTAR
HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

MIRAN VAUPOTIĆ, dirigent

Subota, 24. ožujka 2018. u 19.30 sati
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

Sve boje glazbe. sviđalo se to vama ili ne.

LISINSKI
PREKO DUGE

Nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
Producentica programa: Lana Merkaš
Urednica: Jelena Vuković
Autorica teksta: Gordana Krpan
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ilie
Tisak: Intergrafika TTŽ d. o. o., Zagreb
Naklada: 550 primjeraka
Cijena: 20 kuna
www.lisinski.hr

Tomislav Uhlak

Nešto lijepo za harfu i gudače

Mirjam Lučev Debanić, harfa

Boris Papandopulo

Koncertantna muzika za flautu, harfu, vibrafon i gudački orkestar s udaraljka

I. Malo dodekafonije

II. Malo romantike

III. Malo moderne

IV. Malo folklor

Tamara Coha Mandić, flauta

Diana Grubišić Ćiković, harfa

Ivana Kuljerić Bilić, vibrafon

Simfonijski orkestar

Hrvatske radiotelevizije

Miran Vaupotić, dirigent

* * *

Hrvatski orkestar harfi

Tisuću žica i gosti

Nancy Gustavson

Great Day (Veliki dan)

engleska tradicionalna /

Paul Simon

(obr. Diana Grubišić Ćiković)

Scarborough Fair (Sajam u

Scarboroughu)

Sigismondo d'India

Torna il sereno Zefiro (Vraća se nježni Zefir)

Giovanni de Macque

Seconde Stravaganze

Sigismondo d'India

Lagrimate occhi miei (Uplakane oči moje)

Tanja Vogrin,

glas i toredna barokna harfa

Jacques Offenbach

(obr. Diana Grubišić Ćiković)

Barkarola iz opere *Hoffmannove priče*

Gabriel Pierné

Impromptu caprice, op. 9, za harfu solo

Brin Bernatović, harfa

Felix Mendelssohn-Bartholdy

(obr. Carlos Salzedo)

Auf Flügeln des Gesanges

(*Na krilima pjesme*), op. 34 br. 2

Tomislav Uhlak

Vse se okreće

Lidija Horvat Dunjko, sopran

Marija Mlinar, harfa

Bernard Andrès

Ragtime iz *Jazzy suite*

Trio Ćiković

(**Marta, Veronika i Diana**

Grubišić Ćiković)

Andrew Lloyd Webber

(obr. Diana Grubišić Ćiković)

Memory (Sjećanje) iz mjuzikla

Cats (Mačke)

Richard Rodgers

(obr. Diana Grubišić Ćiković)

The Sound of Music (Moje

pjesme, moji snovi), potpourri

Poslije koncerta s umjetnicima razgovara Gordana Krpan.

Majstorsko muziciranje, senzibilan izričaj i produhovljenost – samo su neke od karakteristika koje se pripisuju izvedbama harfistice **Mirjam Lučev Debanić**. Školovanje je počela u Splitu kod Dunje Lučev, a studij harfe pohađala je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu Rude Ravnik Kosi. Usavršavala se kod uglednih pedagoga – Isabelle Moretti u Francuskoj te Patrizije Tazzini u Italiji. Od 1993. djeluje kao solo harfistica Zagrebačke filharmonije, a od 2006. docentica je za harfu na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Kao solistica nastupala je uz mnogobrojne hrvatske orkestre te uz Simfonijski orkestar *Danubia* iz Mađarske. Među njezinim mnogim izvedbama vrijedi istaknuti hrvatsku praizvedbu *Koncerta za obou, harfu i orkestar* Witolda Lutosławskog godine 1996. uz oboista Branka Mihanovića te praizvedbu njoj posvećene skladbe *Nešto lijepo* za harfu i gudački orkestar Tomislava Uhljaka. Iznimne izvedbe te harfistice zabilježene su na nekoliko nosača zvuka. S flautisticom Anom Domančić Krstulović snimila

je CD *Glazba za flautu i harfu*, zatim *Koncertantnu muziku za flautu, harfu, vibrafon i gudački orkestar s udaraljka* Borisa Papandopula (CD *Hommage à Boris Papandopulo*) i *Nino Mazzone: Composizioni per flauto e arpa*, prema želji harfistice Rajke Dobronić-Mazzoni. Svoj harfistički rad predstavila je i na CD-ovima *Harfa* i *Nešto lijepo* koji čine svojevrsna putovanja kroz vrhunce harfističke literature.

Rođena u Zagrebu, **Tamara Coha Mandić** flautu je počela učiti kod Vesne Zornjak, a studirala je na ljubljanskoj Akademiji za glasbo u razredu Rudija Poka, gdje je i diplomirala 1994. Iste godine postaje solo flautistica Simfonijskog orkestra HRT-a u kojem i danas djeluje. Usavršavala se u Stuttgartu kod Roberta Doona. Specijalistički studij završila je 2017. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Niz godina bavi se pedagogijom te radi privatno s brojnim učenicima od kojih su mnogi sada

polaznici glazbenih akademija u Zagrebu, Splitu i inozemstvu. Godine 2009./2010. predavala je flautu kao vanjska suradnica na Umjetničkoj akademiji u Splitu. U više je navrata bila članica stručnih ocjenjivačkih sudova na natjecanjima mladih glazbenika (Natjecanje *Papandopulo*, Eurovizijsko natjecanje mladih glazbenika, Međunarodno natjecanje glazbene mladeži Rijeka i dr.). Kao solistica i komorna glazbenica surađuje s mnogobrojnim umjetnicima, komornim ansamblima i orkestrima te gostuje na uglednim festivalima. Uz Renatu Penezić osnovala je Zagrebački ansambl flauta s kojim je ostvarila brojne nastupe u Hrvatskoj i inozemstvu. Posebno je bila zapažena Tamarina praizvedba njoj posvećenog *Koncerta za flautu i orkestar* Mladena Tarbuka uz Simfonijski orkestar HRT-a u sklopu *Majstorskog ciklusa* u koncertnoj sezoni 2000./2001. Redovito surađuje s harfisticom Dianom Grubišić Čiković, s kojom je ostvarila niz odlično ocijenjenih nastupa, a 2009. snimile su zajednički nosač zvuka *Slow motion*, objavljen u izdanju kuće Croatia Records. Velik broj skladbi snimila je za Hrvatski radio. Rado izvodi djela hrvatskih skladatelja, a 2004. nakladnička kuća Orfej objavila je CD s njezinim izvedbama koncerata za flautu i orkestar Rudolfa Matza i Mladena Tarbuka uz Simfonijski orkestar HRT-a. Njezine izvedbe nalaze se na mnogim kompaktnim pločama, primjerice *Suvremeni hrvatski skladatelji* - Mladen Tarbuk i Massimo Brajković (Cantus), *The River of Time* Zagrebačkog gitarskog trija (Bestmusic), *Boris Papandopulo: Iz opusa* (Cantus). Vodeći hrvatski skladatelji napisali su i posvetili joj brojne skladbe za flautu.

Diana Grubišić Čiković studij glasovira završila je 1988. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu Marije Gvozdić Horvat. Harfu je diplomirala 1994. u Ljubljani, u razredu Rude Ravnik Kosi. Usavršavala se kod uglednih harfističkih pedagoginja Catherine Michel (Francuska) i Patrizije Tassini (Italija). Poslijediplomski studij harfe završila je na Visokoj školi za glazbenu umjetnost *Ino Mirković* u Lovranu u razredu Irine Petrovne Pašinskaje. Redovito održava solističke koncerte te nastupa uz orkestre i u komornim sastavima. Istražuje harfistički repertoar i snima za fonoteku Hrvatskoga radija. S Riječkim glasovirskim triom snimila je (kao pijanistica) nosač zvuka s djelima

hrvatskih autora (D. Pejačević, B. Bjelinski i V. Gržinić) u izdanju GIS Records. U travnju 2007. izdavačka kuća Croatia Records objavila je njezin prvi samostalni CD *Harfosfera* s djelima Händela, Paradisija, C. Ph. E. Bacha, Spohra, Hindemitha, Tourniera, Hasselmansa te dva hrvatska autora - Ivane Lang i Dalibora Bernatovića. Godine 2008. s flautisticom Tamarom Cohom Mandić objavila je CD *Slow motion* (Croatia Records). Dvadeset tri godine bila je solo hafistica orkestra Opere HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci. Od 1994. do 2006. predavala je harfu na Glazbenoj školi Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci. Od 2002. je docentica, a od 2015. izvanredna profesorica harfe na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Redovita je članica ocjenjivačkih sudova na hrvatskim i inozemnim harfističkim natjecanjima te voditeljica harfističkih seminara.

Priznata solistica na marimbi i svestrana udaraljkašica, **Ivana Kuljerić Bilić**, udaraljke je diplomirala u razredu Igora Lešnika na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Redovito nastupa s uglednim europskim orkestrima te sudjeluje u komornim, scenskim i *crossover* produkcijama u dvoranama kao što su Merkin Hall u New Yorku, Palacio de Bellas Artes u Ciudad de México ili koncertna dvorana *Franz Liszt* u Budimpešti. Gostuje na međunarodnim festivalima (Musicora Paris, Tempus fugit Tel Aviv, Dubrovačke ljetne igre...). Ivana Kuljerić Bilić održava majstorske tečajeve (Manhattan School of Music, Boston Conservatory, Merton College u Oxfordu, Birmingham Conservatory, Bruckner Universität Linz, Mozarteum Salzburg) te sudjeluje na marimbističkim festivalima u Europi, Južnoj Americi i SAD-u. Članica je žirija na marimbističkim i udaraljkaškim natjecanjima (Salzburg, Stuttgart, Pariz, Linz, Temišvar...). Godinama je djelovala kao solo timpanistica, najprije u orkestru Opere HNK-a u Zagrebu, zatim u Simfonijskom orkestru HRT-a. Godine 2008. utemeljila je *Ivana Bilic Marimba Week*, godišnji udaraljkaški festival pod okriljem Samoborske glazbene jeseni. Dobitnica je svih najvažnijih hrvatskih izvođačkih i diskografskih nagrada. Autorica je nekoliko skladbi za udaraljke objavljenih u nakladi Edition Svitzer, Malletworks i Cantus. Tijekom 2017. radila je na nekoliko narudžbi - pisala je glazbu za suvremeni ples, udaraljke,

sintasajzer, električnu gitaru, bas-gitaru, električnu harfu, flautu i alt-saksofon te nekoliko sola i dueta za marimbu i udaraljke. Od 2014. intenzivno surađuje s Nikolom Krbanjevičem u I.N.K. Experimentu Duo, s kojim nastupa na europskim festivalima i ostvaruje projekte s umjetnicima različitih profila. Predaje na Odsjeku za udaraljke Muzičke akademije u Zagrebu. Od 2015. je rezidencijalna umjetnica pri CRD-u u Evreuxu u Francuskoj. Ivana Kuljerić Bilić je *Marimbaone umjetnik* s vlastitom autorskom linijom palica.

Slovenska mezzosopranistica i harfistica **Tanja Vogrin** studirala je operno pjevanje kod Annemarie Zeller i Joanne Borowske-Isser te klasičnu harfu kod Eve Hoffellner, Arcole Clark i Ágnes Polónyii u Austriji. Godine 2007. diplomirala je na Universität für Musik und darstellende Kunst u Grazu, a na istoj ustanovi je 2009. s odličnim uspjehom magistrirala na studiju koncertnog pjevanja. Zbog ljubavi prema ranoj glazbi bavi se proučavanjem povijesnih tehnika pjevanja i sviranja starih tipova harfi. To ju je odvelo u Basel na uglednu školu za staru glazbu, Schola Cantorum Basiliensis. Ondje je završila specijalizaciju povijesnih harfi kod Heidrun Rosenzweig, studij pjevanja u ansamblu pod vodstvom Anthonyja Rooleya i Evelyn Tubb te specijalizaciju srednjovjekovne vokalne glazbe u razredu Kathleen Dineen. Tanja Vogrin jedna je od rijetkih interpretkinja u svijetu koje se same prate na harfi. Članica je i suosnivačica ansambla Concerto di Margherita, koji se posvetio izvođenju stare glazbe. Solistički i u raznim komornim sastavima (Novantik Basel, Alerion, Neue Hofkapelle Graz, Recreation BAROCK Graz, La Cetra Barockorchester Basel, Renaissance, Le Sirene....) koncertira diljem Europe. Bogato iskustvo s oduševljenjem dijeli s mladim glazbenicima u sklopu svoje pedagoške aktivnosti. Od travnja 2016. zaposlena je kao profesorica baroknog pjevanja na Odjelu za staru glazbu Konzervatorija *Johann Joseph Fux* u Grazu.

Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje na harfi **Brin Bernatović** stekao je kod oca harfista, Dalibora Bernatovića, na Konzervatoriju za glazbu i balet u Mariboru. Danas je student druge godine harfe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu

Diane Grubišić Čiković. Dobitnik je mnogobrojnih prvih nagrada na 16 nacionalnih i 11 međunarodnih natjecanja. Na natjecanju *Premio Salieri* 2015. u Legnagu (Italija) te na Međunarodnom natjecanju *Svirel* 2015. u Sloveniji bio je apsolutni pobjednik. Nagrada talijanskog natjecanja bio je solistički koncert uz ugledni orkestar *I virtuosi Italiani*. U listopadu 2016. nastupio je kao solist uz Mariborsku filharmoniju.

Lidija Horvat Dunjko diplomirala je i magistrirala solo pjevanje (*Lied*, oratorij i operu) na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu Zdenke Žabčić. Usavršavala se u Beču kod Olivere Miljaković i u Zagrebu kod Dunje Vejzović. Dobitnica je mnogih državnih i međunarodnih nagrada i priznanja. Do sada je kreirala više od 30 velikih opernih uloga u Hrvatskoj i inozemstvu, kao i nekoliko uloga u operetama i mjuziklima. Posebno je omiljena na koncertnoj pozornici. Svojim je recitalima osvojila publiku Pariza (*Théâtre des Champs-Élysées*), Beča (*Musikverein, Konzerthaus*), Toronta (*Ryerson Theatre, Massey Hall*), Berlina, Torina, Venecije, Madrida, Züricha, Buenos Airesa (*Teatro Colón*), Montevidea, Santiaga de Chilea, Johannesburga, Moskve (*Dvorana Čajkovski*). Bogato moduliran glas, velika muzikalnost, iznimne glasovne mogućnosti te odlična glazbena naobrazba omogućavaju joj velik stilski raspon, od rane renesansne glazbe do avangarde. Članica je nekoliko baroknih ansambala. Mnogi hrvatski i inozemni skladatelji posvetili su joj svoja djela. Uz iznimno bogatu umjetničku aktivnost bavi se pedagoškim radom kao redovita profesorica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te na Sveučilištu Jurja Dobrića u Puli. Osnivačica je i voditeljica međunarodne ljetne operne škole *Mirula* u Pučišćima na otoku Braču. Izdala je do sada 16 nosača zvuka. Urednica je zbirke solo pjesama hrvatskih skladatelja *Ljuven sanak*, a već se nekoliko godina bavi i znanstvenim radom na području medicine glasa u skupini prof. dr. sc. Sante Večerinine Volić, za koji su dobile i međunarodna priznanja. Od 2010. umjetnička je ravnateljica Međunarodnog festivala komorne glazbe *Lubeničke glazbene večeri* na otoku Cresu. Godine 2012. bila je idejna začetnica i osnivačica prvog međunarodnog natjecanja pjevača u sklopu festivala *Orgulje Heferer* u Grožnjanu. Godine

1996. odlikovana je najvišim državnim priznanjem za zasluge u kulturi – Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Marija Mlinar rođena je u Delnicama godine 1941. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu diplomirala je na Odjelu za glazbenu pedagogiju, a na Muzičkoj akademiji u Ljubljani harfu u razredu Elene Portograndi. Godine 1964. počela je raditi u Kazalištu *Komedija*, a od 1969. do umirovljenja bila je solo harfistica Simfonijskog orkestra HRT-a. Od 1993. do 2011. godine bila je, uz kraće prekide, docentica na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Suradnica je mnogih orkestara, komornih ansambala, ansambala za staru glazbu i kazališnih kuća, među kojima su, uz niz hrvatskih i slovenskih orkestara, Kraljevski orkestar iz Seville i Bergenska filharmonija. Sudjelovala je u brojnim TV produkcijama, TV serijama, promocijama knjiga, izložbama, likovnim kolonijama i recitalima poezije te je snimala glazbu za igrane i dokumentarne filmove. Suradivala je s brojnim uglednim dirigentima (Lovro pl. Matačić, Boris Papandopulo, Milan Horvat, Miljenko Prohaska, Pavle Dešpalj, Nikša Bareza, Ivo Lipanović, Dmitrij Kitajenko, Kirill Kondrašin), umjetnicima klasične glazbe (Mirjana Bohanec-Vidović, Ivanka Boljkovac, Lidija Horvat Dunjko, Ljiljana Molnar Talajić), estradnim umjetnicima (Ivo Robić, Vice Vukov, Arsen Dedić, Josipa Lisac, Tereza Kesovija, Lidija Bajuk, Zdenka Kovačićek) te pjesnicima i dramskim umjetnicima (Dobriša Cesarić, Vesna Parun, Dragutin Tadijanović, Zlatko Crnković, Josip Bobi Marotti, Marija Sekelez, Urša Raukar). Sa suprugom, oboistom Stanislavom Mlinarom, izvodila je glazbu suvremenih hrvatskih skladatelja posvećenu upravo njima, čiji su autori Boris Papandopulo, Željko Brkanović i Igor Kuljerić, te praižvedbe djela Tomislava Uhljaka, Anđelka Klobučara, Rudolfa Matza, Vladimira Kosa, Miroslava Berta i mnogih drugih. Sudjelovala je na glazbenim festivalima diljem Hrvatske, a kao solistica nastupala je uz pratnju mnogih hrvatskih orkestara. Održala je stotinjak edukativnih koncerata u školama i vrtićima diljem Hrvatske. Dugogodišnja je članica žirija hrvatskih i inozemnih harfističkih natjecanja. U želji da popularizira harfu, prva je na ovim prostorima

počela izvoditi i pisati aranžmane zabavne glazbe za solo harfu. Izdala je dva nosača zvuka: *Čudesna harfa* i *Božićna harfa*. Kao članica Trija Lidije Bajuk, dobitnica je nagrade *Porin*. Godine 2008. osnovala je Hrvatski orkestar harfi *Tisuću žica*, jedinstven ansambl u ovom dijelu Europe.

Marta Ćiković rođena je 2002. i učenica je prvog razreda srednje Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova u rodnoj Rijeci. Osnove sviranja harfe savladala je učeći od svoje majke harfistice, Diane Grubišić Ćiković, a sa sedam godina upisala je glazbenu školu u kojoj i danas uči harfu kod Jasne Štiglić. Do sada je bila uspješna na nekoliko harfističkih natjecanja: osvojila je dvije prve nagrade, zlatnu plaketu na Međunarodnom harfističkom natjecanju Društva harfista Slovenije u Velenju 2013. te prve nagrade na 52. i 54. Hrvatskom natjecanju učenika i studenata glazbe i plesa u Zagrebu 2014. i 2016. godine. Najmlađa je članica Hrvatskog orkestra harfi *Tisuću žica*, svira u triju sa sestrom Veronikom i majkom Dianom. Osim glazbom, bavi se i plesom u plesnoj udruzi *Ri Dance*.

Veronika Ćiković rođena je 1997. u Rijeci. Usporedno s učenjem harfe kod majke harfistice, završava osnovnu i srednju Glazbenu školu Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci (prof. Jasna Štiglić). Dobitnica je prvih nagrada na regionalnim i državnim natjecanjima HDGPP-a 2008., 2014. i 2016. godine te prve nagrade na državnom natjecanju komornih sastava 2017. Na međunarodnim natjecanjima Društva harfista Slovenije u Velenju 2007. i 2013. godine dobila je zlatnu plaketu, a 2016. treću nagradu i zlatnu plaketu. Pohađala je seminare kod uglednih harfista (Patrizia Tassini, Ion Ivan Roncea, Coline-Marie Orliac, Karen Vaughan, Staša Mirković Grujić, Irina Zinq). Godine 2016. pohađala je ljetnu akademiju *Harp Masters Academy* u Švicarskoj. Članica je Hrvatskog orkestra harfi *Tisuću žica*. Studentica je treće godine harfe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Diane Grubišić Ćiković i Mirjam Lučev Debanić. Od početka studija stječe profesionalna orkestralna iskustva u Zagrebačkoj filharmoniji, Orkestru HNK-a Zagreb, te Orkestru HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci.

HRVATSKI ORKESTAR HARFI *TISUĆU ŽICA*

12

Hrvatski orkestar harfi *Tisuću žica* osnovan je 2008. godine na inicijativu i u sklopu međunarodnog Udruženja Zonta klub Zagreb. Članovi orkestra su harfisti iz cijele Hrvatske, a povremeno im se pridružuju kolege iz Slovenije i Italije, što Orkestru daje međunarodni karakter. Broj članova nije stalan i ovisi o programu koji se izvodi. U želji za popularizacijom harfe kao glazbala, repertoar Orkestra vrlo je širok. Njegovu okosnicu čine najpoznatija djela klasične glazbene literature, ali i skladbe popularnog žanra, odnosno zabavne glazbe, aranžirane za harfu. Orkestar redovito nastupa na humanitarnom koncertu u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog. U proteklih deset godina mnogi su istaknuti glazbenici, glumci, pjevači i voditelji surađivali s Orkestrom: Zdenka Kovačićek, Lidija Horvat Dunjko, Lidija Bajuk, Jozo Barišić, Sanja Doležal, Mila Elegović, Ljiljana Vinković, Ana Rucner, Tamara Coha Mandić, Domagoj Pavlović, Dubravko Češnjak, Siniša Kovačić, Mirta Pleteršek, Ivica Kovačević. Umjetnička voditeljica Orkestra je istaknuta hrvatska harfistica Marija Mlinar.

13

Hrvatski orkestar harfi *Tisuću žica* Marija Mlinar, umjetnička voditeljica

Juliana Nagy Varjas Mayor
Branka Janjanin Magdalenić
Edita Topić Kopeczky
Diana Grubišić Čiković
Biserka Krčelić
Mirta Lice
Hana Paraušić
Marija Klepo
Veronika Tadina
Nives Rački
Matea Roknić
Julija Bratec Veleski
Veronika Čiković
Marta Čiković
Brin Bernatović

SIMFONIJSKI ORKESTAR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

14

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije stasao je postupnim povećavanjem prvog radijskog orkestra osnovanog 1929., samo tri godine nakon početka emitiranja tadašnjega Radio-Zagreba. Od godine 1957. počinje djelovati pod nazivom Simfonijski orkestar Radio-televizije Zagreb, od 1975. do 1990. naziv mu je Zagrebački simfoničari RTZ, a od 1991. nosi današnji naziv. Na čelu toga orkestra stajali su mnogi ugledni dirigenti: Pavle Dešpalj, Krešimir Šipuš, Josef Daniel, Oskar Danon, Milan Horvat, Uroš Lajovic, Vladimir Kranjčević i Nikša Bareza. Među mnogim dirigentima i solistima s kojima je ansambl surađivao bili su i Lovro von Matačić, Igor Markević, Franz Konwitschny, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Ernst Bour, Stjepan Šulek, Krzysztof Penderecki, Antonio Janigro, André Navarra, Leonid Kogan, Henryk Szeryng, Aldo Ciccolini, Ruža Pospis-Baldani, Dunja Vejzović, Dubravka Tomšić-Srebotnjak, Rudolf Klepač, Ivo Pogorelić, Mstislav Rostropovič, Maksim Fedotov, Edita Gruberová, José Carreras, Ruggero Raimondi, Barbara Hendricks, Luciano Pavarotti i drugi. Uz redovitu koncertnu djelatnost u Zagrebu, te obvezu redovitog sudjelovanja u radijskom i televizijskom programu, Orkestar gostuje diljem domovine i u inozemstvu. Na tim

je gostovanjima stekao priznanja te postao zaslužan promicatelj hrvatske kulture u svijetu. Početkom Domovinskoga rata glazbenici Simfonijskoga orkestra Hrvatske radiotelevizije, služeći domovini, održali su desetke koncerata na bojištima, od Osijeka, Pakraca, Lipika, Đakova, Gospića, Vinkovaca i Bošnjaka do Šibenika, Zadra, Karlovca, pa i Sarajeva. U prosincu 2014. Orkestar je održao uspješnu turneju po Italiji. Uz klasični i suvremeni repertoar te snimanja za potrebe Hrvatske radiotelevizije i diskografskih tvrtki, Orkestar čuva i hrvatsku glazbenu baštinu i suvremeno hrvatsko stvaralaštvo. U diskografskom opusu ističu se autorski albumi hrvatskih skladatelja Stjepana Šuleka, Milka Kelemena i Mire Belamarića, serija CD-a posvećenih šefovima-dirigentima Orkestra, *Alpska simfonija* Richarda Straussa, album s djelima talijanskoga skladatelja Gina Marinuzzija starijega te CD *Donizetti Heroines* s Elenom Mošuc, Zborom Hrvatske radiotelevizije i maestrom Ivom Lipanovićem, objavljen 2013. za Sony Classical. Iste godine objavljen peterostruki album *Stjepan Šulek (1914. – 1986.): 8 simfonija* u izdanju Hrvatske radiotelevizije, Cantusa i Hrvatskog društva skladatelja, nagrađen je diskografskom nagradom *Porin* u

15

dvjema kategorijama: kao najbolji arhivski/tematsko-povijesni album klasične glazbe i kao najbolja izvedba klasične glazbe (Šulekova *Sedma simfonija* pod ravnanjem maestra Pavla Dešpalja). Izvedba *Koncerta za alt-saksofon i orkestar* Pavla Dešpalja, uz solista Gordana Tudora, pod ravnanjem maestra Pavla Dešpalja, zaslužila je *Porin* 2016. u kategoriji najbolje izvedbe klasične skladbe. U sezoni 2010./2011. Orkestar je obilježio 80. obljetnicu postojanja te je tom prigodom objavljena monografija o njegovu djelovanju uz dvostruki album na koji su uvrštene snimke šefova-dirigenata: Milana Horvata, Krešimira Šipuća, Josefa Daniela, Pavla Dešpalja, Vladimira Kranjčevića, Oskara Danona, Uroša Lajovica i Nikše Bareze. Orkestar je primio nagradu *Judita* koju dodjeljuje *Slobodna Dalmacija*, za nastup s pijanisticom Martinom Filjak pod ravnanjem Aleksandra Markovića na 59. Splitskom ljetu 2013. godine. Od sezone 2015./2016. šef-dirigent Simfonijskog orkestra Hrvatske radiotelevizije je Enrico Dindo.

Miran Vaupotić dirigirao je uglednim orkestrima i opernim ansamblima u SAD-u, Latinskoj Americi i Aziji, na Bliskom istoku te u Europi, poput Londonskog simfonijskog orkestra (s kojim je snimio album *Tchaikovsky* za američku izdavačku kuću PARMA), Ruskog nacionalnog orkestra, Nacionalnog orkestra Argentine, Budimpeštanskog simfonijskog orkestra, Malteške filharmonije, Bjeloruske filharmonije, Sjevernočeške filharmonije, Moravske filharmonije, Simfonijskog orkestra Slovačkoga radija, Simfonijskog orkestra Sanrema, Praške filharmonije, Državnog orkestra Sankt Peterburga, Simfonijskog orkestra Kaira, Panonske filharmonije, Zagrebačke filharmonije. Osvojio je prvu nagradu na 12. Međunarodnom natjecanju dirigenata *Aram Hačaturjan* u Armeniji i posebnu Nagradu *Haydn* za najbolju interpretaciju simfonija J. Haydna. Od 2011. do 2013. bio je umjetnički ravnatelj Atlantic Coast Opera Festivala u Philadelphiji, od 2010. do 2015. glavni gostujući dirigent Ruskog simfonijskog orkestra *Prokofjev* u Moskvi te od 2009. do 2012. gostujući dirigent Filharmonije u Lugansku (Ukrajina). Od 2017. je šef-dirigent Hrvatskog komornog orkestra, a od 2018. izvršni direktor ugledne američke diskografske kuće PARMA Recordings. Godine 2011. prvi put je nastupio u SAD-u Mozartovom operom *Figarov pir* na Atlantic Coast Opera Festivalu u Philadelphiji. Iste godine dirigirao je izvedbom rijetko izvođene Piazzolline tango-opere *María de Buenos Aires* u produkciji Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog. Godine 2012. dirigirao je premijerama novih opera *Slatki snovi* W. Saavedre i *Cvildreta* J. A. Rosa u uglednom njujorškom Američkom nacionalnom opernom centru, a 2013. prvi put nastupa u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu operom *Seviljski brijač* G. Rossinija. Godine 2016. dirigirao je prvom integralnom izvedbom opere *Jelka* uglednog hrvatskog skladatelja Blagoja Berse, napisane 1901. godine. Suraduje sa suvremenim skladateljima čija djela premijerno izvodi. Izdvajaju se *Koncert za klarinet i orkestar* Argentina Carlosa Franzettija, *Koncert za gitaru i orkestar* Roberta Di Marina te *Druga simfonija* Primousa Fountaina po narudžbi slavnog američkog producenta Quincyja Jonesa. Svoj prvi album *Elegia* snimio je s Ruskim simfonijskim orkestrom za izdavačku kuću Classic Concert Records. Poslije nagrađivanog albuma *Sensations*, snimljenog za Naxos s Hrvatskom filharmonijom (CD je osvojio *Global Music Award* u Kaliforniji), uslijedio je album *Mediterranean* s Malteškom filharmonijom, također za Naxos. Jedan je od međunarodnih umjetnika ambasadora neprofitne globalne krovne organizacije za glazbenu kulturu i kulturne diplomacije Euro Mediterranean Music Academy (*EMMA for Peace*) pod patronatom UNESCO-a i pokroviteljstvom glavnog tajnika Vijeća Europe te pod počasnim predsjedanjem proslavljenog talijanskog dirigenta Riccarda Mutija.

Skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog **Tomislav Uhlak** (1956.) diplomirao je glazbenu teoriju i dirigiranje (I. Gjadrov) na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a dva je studija ostavio nedovršena – studij fizike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu te studij kompozicije u razredu akademika Stanka Horvata. Dirigiranje je usavršavao u Švicarskoj. U takvom obilju raznorodnih stručnih interesa, dirigiranje i kompozicija postaju pravi profesionalni i životni izazovi koji će njegovu karijeru obilježiti s nekoliko markantnih točaka. To su Ansambl narodnih plesova i pjesama *Lado*, gdje je djelovao kao univerzalni glazbeni voditelj, zatim zagrebačko Gradsko kazalište *Komedija*, čiji je dirigent bio niz godina, i na kraju Muzička akademija na kojoj je danas redoviti profesor. Razdoblje *Komedije* ostaje zapamćeno po mnogim premijernim predstavama kojima je ravnao, Kálmánovim scenskim ostvarenjima, Albinijevim operetama te mjuziklima Alfija Kabilja. Iako od 1985. nije formalno vezan uz Ansambl *Lado*, bliskost njihove suradnje prisutna je u mnogim kasnijim skladateljskim ostvarenjima koja im je i posvetio, primjerice *Telo Kristuševo*, liturgijska kantata za folklorni zbor i tambure (1990.), *Svatomvska koleda* za folklorni zbor i narodne instrumente (1991.), *Narodil se mladi kralj*, božićno prikazanje za solo, folklorni zbor i orkestar (1992.) te, posljednji u tome nizu, korizmeni oratorij *Na gori Kalvariovi* za solo, folklorni zbor i orkestar, praižveden 2007., a temeljen na pučkim liturgijskim tekstovima iz Međimurja. Neka od tih djela, u moćnoj i osebujnoj izvedbi članova Ansambla *Lado* doslovno su obišla svijet. Tako je nastajao istaknuti dio skladateljeva opusa u kojem su folklorni stil i pučke teme otvorile drugačiji prostor u odabiru izvođačkih tijela. Njemu pripadaju skladbe za takozvane neprofesionalne glazbene ansamble, kakvi su amaterski pjevački zborovi, te puhački, tamburaški i harmonikaški orkestri. No istodobno je stvarao i umjetnički zahtjevna djela solističke, komorne, orkestralne, koncertantne, vokalne i vokalno-instrumentalne glazbe, pa je u njegovu opusu danas više od stotinu skladbi. Zanimljivo je da su one mahom nastajale na izravni poticaj samih glazbenika.

Skladba ***Nešto lijepo za harfu i gudače*** nastala je 2004. na poticaj harfistice Mirjam Lučev Debanić, odnosno na njezinu zamolbu koja je doslovno glasila: „Napišite nešto lijepo!“ Zamišljena je prvotno za harfu i gudački kvartet, ali je autor poslije dopisao i dionicu kontrabasa pa se može izvoditi i uz kvintet, odnosno gudački orkestar. O djelu je skladatelj među inim napisao: „Fantazija u četiri dijela. U prvom se izmjenjuju dvije teme: jedna tipično dvořakovska, pentatonska melodija iz *Novog svijeta*, nježno položena na meki tremolo gudača, s gotovo arhetipskom parafrazom jednog prigorskog motiva iz okolice Zagreba. Slijedi kraći, mistični međustavak u polaganom tempu, u kojem harfa donosi isti taj motiv na ritmiziranom ležećem tonu *fis* te uz uporabu *glissanda*. Nakon kratkog predaha slijedi živahni drugi dio, pretežito u trodobnoj mjeri i plesnog karaktera, nakon čega se postupno sve smiri, da bi nastupila *passacaglia*, kao treći dio, temom od tri takta, koju u dvoglasju donose viola i violončelo. Taj po ugođaju pomalo arhaični stavak završava kadencom harfe, u kojoj se primjenjuju osebujni, tzv. eolski akordi, te svojevrsnim klimaksom gudača, nakon kojega slijedi brzi

i prpošni završni dio fantazije, u kojem se ponovno susreću dvije teme s početka skladbe.“ Djelo je 2007. u HNK-u u Varaždinu praižvela Mirjam Lučev Debanić uz Varaždinski komorni orkestar i dirigenta Aleksandra Kalajdžića.

Prema skladateljevim riječima, popijevka ***Vse se okreće*** „nastala je spontano jedne večeri početkom devedesetih. Napisana je na stihove Sanje Sabljak (udane Petrinović), objavljene u *Antologiji hrvatskog dječjeg kajkavskog pjesništva* (KAJ 3-5/1976, Zagreb) dok je još bila učenica 8. razreda u Križevcima. Najprije su je izvodile sopranistica Lidija Horvat Dunjko uz pratnju Marije Mlinar na harfi (premda pratnja nije napisana za taj instrument, nego za glasovir). Ubrzo zatim (1992.) autor ju je preradio i za tamburaški orkestar pa je kao takva snimljena za fonoteku Hrvatskoga radija (Tamburaški orkestar HRT-a i dirigent Siniša Leopold). Vjerojatno zbog lijepe poruke i sjetna ugođaja, često se izvodi na recitalima studenata pjevačkih odsjeka pri glazbenim školama, kao i na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.“

Boris Papandopulo (1906. – 1991.) autor je jednog od najvećih i najljepših opusa u povijesti hrvatske glazbe. Rođen je u Honnefu na Rajni (Njemačka) i potječe iz umjetničke obitelji (majka mu je bila proslavljena operna pjevačica Maja Strozzi, a otac Konstantin glazbenik iz Odese, grčkog podrijetla). Poslije studija dirigiranja u Beču (kod Dirka Focka) i kompozicije u Zagrebu (kod Blagoja Berse), Papandopulo počinje dirigentsku djelatnost koja će ga zaokupljati do starosti. Bio je operni dirigent u Zagrebu, Rijeci, Sarajevu i Splitu. U šezdesetak godina ostvario je više tisuća dirigentskih nastupa. Skladao je s lakoćom i stvorio impozantan opus od oko 400 djela u kojemu su zastupljena sva područja glazbenog stvaralaštva: solistička, komorna i orkestralna glazba, vokalno-instrumentalna djela (solo pjesme, zborovi, kantate) te glazbeno-scenska i filmska glazba. Na svakom od tih područja stvorio je samosvojan i prepoznatljiv stil, često nadahnut folklorom, prožet iznimnim tehničkim majstorstvom, duhovitošću i invencijom. Prve vrhunce svojega stvaralaštva Papandopulo je ostvario tridesetih godina 20. stoljeća i skladateljstvom se ustrajno bavio do kraja svojega životnog puta. Zanimljivo je da su Papandopulova rana djela skladana majstorski, kao i ona kasna. Neprestano je širio lepezu izražajnih sredstava i glazbenih vrsta, ali skladateljskom je tehnikom od samih početaka virtuozno vladao, a nadahnuća mu nikad nije nedostajala. Papandopulova sposobnost pronalaženja vlastitih rješenja u trenutima avangardnih preobrazbi europske glazbe 20. stoljeća i novonacionalnoga glazbenog usmjerenja prisutnog u onodobnoj hrvatskoj glazbi, otvorila mu je prostor u kojem je besprijekornom skladateljskom tehnikom slijedio uzlete vlastite mašte. “Moje je da pišem glazbu, a ne da razmišljam o vlastitom stilu. Sjednem i pišem, a ne filozofiram, i to mi se zapravo čini najkarakterističnijim... Pišem kratke skice, neku vrstu muzičke stenografije, koje kasnije pomno i precizno izrađujem u svojim opsežnim partiturama, koje onako, iz prve ruke, pišem tušem u čisto. Nikad ne volim dugo korigirati svoje

partiture, nikad ih ne prepisujem, radije sjednem i komponiram nešto novo... Folklor me uvijek može inspirirati, ne tako da bih ga naprosto kopirao, nego da ga donesem u umjetničkoj i stiliziranoj glazbenoj formi”, rekao je.

Papandopulov opus ne obiluje samo raznovrsnim glazbenim oblicima, nego i najrazličitijim, svim dostupnim mu skladateljskim tehnikama – od baroknih, klasičnih ili romantičnih uzora do dodekafonije, od tonalitetno zasnovanih skladbi do atonalitetnosti, od internacionalnog jezika do folklornog izričaja, improvizacijskih elemenata i koketiranja s *jazzom* i pop-glazbom. Ono po čemu Papandopulo jest prepoznatljiv i osebujan, majstorsko je stapanje različitih utjecaja i tehnika, poglavito folklornog idioma s europskim naslijeđem. Sjajan primjer inventivnog skladateljeva promišljanja različitih skladateljskih stilova i tehnika prisutnih u glazbi 20. stoljeća jest upravo **Koncertantna muzika za flautu, harfu, vibrafon i gudački orkestar s udaraljkama**, nastala godine 1965. Naslovima pojedinih stavaka (*Malo dodekafonije*, *Malo romantike*, *Malo avangarde* i *Malo folkloru*) skladatelj upućuje na osnovno nadahnuće, skladateljsku tehniku, odnosno glazbeni idiom svakog stavka. No u njegovoj interpretaciji te su tehnike i stilovi podređeni jasnom načelu istinske muzikalnosti, pa u konačnici, iako uistinu utemeljeni na dodekafoniji, romantici, avangardi i folkloru, zvuče prije svega papandopulovski nadahnuto i zanimljivo.

Jedna od omiljenih skladbi harfističkog repertoara jest **Great Day (Veliki dan) Nancy Gustavson** (1920. – 1996.). Kemičarka po profesiji (diplomirala je kemiju na Sveučilištu Berkeley u Kaliforniji), Nancy je kao dijete bila iznimno nadarena pijanistica i već je s 12 godina nastupala uživo u radijskom programu. Harfu je počela učiti kasno, u dobi od 37 godina, no napredovala je vrlo brzo – uskoro je nastupala na vjenčanjima, a zatim i s orkestrima. Godine 1972. objavila je prvu zbirku skladbi za harfu. Njezina djela postala su dijelom edukacijskih programa diljem Amerike i Europe. *Great Day*, dio njezine *Sparklers collection*, virtuozna je skladba bogatog harfističkog zvuka i izražajne ritamske podloge nad kojom se nižu efektne *glissanda*.

Scarborough Fair (Sajam u Scarboroughu) je tradicionalna engleska balada o jorkširskom gradu Scarboroughu. Nastala je vjerojatno oko 1300. godine. Tijekom kasnog srednjeg vijeka u Scarboroughu se svake godine održavao sajam koji je trajao 45 dana, okupljao ljude iz svih društvenih slojeva i bio najvažniji društveni događaj sezone. Nastanak pjesme veže se uz taj sajam i djelovanje putujućih glazbenika. Postoji velik broj inačica tradicijske pjesme, kao i mnogo obrada koje su tijekom 20. stoljeća ostvarili poznati glazbenici. Najpoznatija među njima je ona **Paula Simona**. U dobi od 24 godine, 1965., Simon je bio na turneji po Velikoj Britaniji i nastupao po klubovima. Pjesmu je čuo u izvedbi folklornog pjevača Martina Carthyja, koji ju je pak preuzeo iz zbirke tradicijskih pjesama Ewana MacColla. Paul Simon izvodio je *Scarborough Fair* u duetu s Artom Garfunkelom i predstavio ju je

1966. na njihovu trećem zajedničkom albumu. Iako katalog *Allmusic* bilježi čak 760 albuma na kojima se pojavljuje ta pjesma, upravo je izvedba Simona & Garfunkela postala poznata diljem svijeta i donijela pjesmi golemu popularnost. Sjetna melodija modalne provenijencije odiše nostalgijom drevnih vremena i već stoljećima ostvaruje snažan emotivni učinak.

Talijanski skladatelj kasnog renesansnog i ranog baroknog razdoblja, **Sigismondo d'India** (oko 1582. – 1629.) jedan je od najcjenjenijih suvremenika slavnog Claudija Monteverdija. Rođen je u Palermu na Siciliji. Tijekom prvih desetljeća 17. stoljeća putovao je Italijom, pa pisane tragove o njegovu boravku nalazimo u Napulju, Firenci, Mantovi, Parmi, Piacenzi, Torinu, Modeni i Rimu. Bilo je to vrijeme snažnih glazbenih previranja, suživota ekspresivnog renesansnog madrigala, bogatog venecijanskog dvozborno stila, polifone tradicije Rimske škole, kromatskog stila Gesualda da Venose te oblikovanja posve novog opernog stila. D'India je skladao vokalne forme kao što su madrigali, monodije i moteti. Među njima, najbrojnije su i najpoznatije njegove monodije koje odlikuje snažna ekspresivnost, hrabra upotreba kromatike i disonanci te smisao za dramatiku, pa ga danas, uz Monteverdija, smatramo najvažnijim predstavnikom novog monodijskog stila toga vremena. Iako d'India nije skladao opere, upravo su njegove monodije pridonijele razvoju te glazbene vrste. Od 1609. do kraja života d'India je objavio osam zbirki skladbi za glas uz pratnju, naslovljenih *Musiche da cantar solo*. U predgovoru prvom svesku ispravno primjećuje da postoji opasnost od monotonije, koju nastoji izbjeći neuobičajenom primjenom intervala koji će, kako navodi, „time postići veći emotivni učinak nego ako se koriste unutar konvencionalnih intervalskih progresija“. Gotovo sve arije su ljubavnog sadržaja. **Torna il sereno Zefiro (Vrača se nježni Zefir)**, jedna od najboljih skladateljevih monodija, objavljena je u petoj knjizi *Musiche* u Veneciji 1623. Riječ je o pravoj dramskoj sceni koja donosi pastoralni ugođaj, zatim snažnu ekspresiju i bol ranjena srca te na kraju melankoliju. **Lagrimate occhi miei (Uplakane oči moje)** dio je treće knjige *Musiche* (1618.). Riječ je o sugestivnoj tužaljci dramatične i duboko emotivne melodijske linije. Autori tekstova nisu zabilježeni, a moguće je da ih je napisao i sam skladatelj.

Nizozemski skladatelj **Giovanni de Macque** (oko 1550. – 1614.) glazbenu je naobrazbu stekao u Beču, no većinu života proveo je u Italiji. Stasao je u jednog od najcjenjenijih napuljskih skladatelja kasnog 16. stoljeća. Posebno je cijenjen kao vrstan madrigalist. Objavio je 12 knjiga madrigala pa se upravo njima može pratiti Macqueov razvojni put od konzervativnog stila Rimske škole, preko naprednijeg napuljskog stila, do osebujnih djela bogate kromatike, nadahnutih jedinstvenim stilom Carla Gesualda da Venose. Uz vokalnu glazbu, skladao je i obilje instrumentalne glazbe. Jedna od njih je skladba **Seconde Stravaganze**, objavljena u Napulju 1617. Djelo je odraz odvažne skladateljeve estetike te naprednog stila na području harmonijskog i melodijskog izričaja. Sam naziv *Stravaganza* upotrebljavao se za kratku glazbenu formu (poput

toccate) oplemenjenu za ono doba ekstravagantnom harmonijom te neočekivanim i snažnim dramatskim efektima. U duhu onoga vremena, nije precizirano za koje je glazbalo pisana, a od izvođača se očekivalo da zapis shvate kao osnovni naputak za izvođenje, koji tijekom izvedbe obogaćuju ukrasima i frazama prema vlastitom nahodjenju, kao i prema mogućnostima glazbalâ na kojima sviraju.

Harfistica Tanja Vogrin djela izvodi na trorednoj baroknoj harfi (*arpa a tre ordini*), kopiji muzejske harfe izgrađene oko 1600. godine. Harfa ima tri paralelna reda žica. Vanjski redovi su ugođeni dijatonski (kao dva manuala na čembalu), a srednji red donosi alterirane tonove, kako bi se mogla izvoditi kromatika. Harfa nema pedale, svaki ton ima svoju žicu, što zahtijeva veliku sviračku vještinu, posebice pri trzanju srednjeg reda (alteriranih tonova). Žice su tanje i mekše nego na suvremenoj harfi, što utječe na boju zvuka glazbala.

Francuski skladatelj njemačkog podrijetla, **Jacques Offenbach** (1819. – 1880.), poznat je ponajprije kao „otac operete“. U osebujnom glazbenom i društvenom ozračju Pariza stvorio je tip male opere satiričnog i sentimentalnog sadržaja, postavivši temelje novoga žanra, što su poslije prihvatili i bečki skladatelji. Offenbach je skladao stotinjak opereta i samo dvije opere. Poznatija među njima naslovljena je **Hoffmannove priče**, pravo remek-djelo fantastičnog sadržaja, nastala na temelju pripovijesti E. T. A. Hoffmanna. Opera je ostala nedovršena, instrumentirao ju je Ernest Guiraud i praizvedena je godinu dana poslije Offenbachove smrti. **Barkarola** kojom počinje drugi čin opere, jedna je od najpoznatijih melodija klasične glazbe uopće. Izvorno ju je Offenbach skladao 1864. za svoju operu *Die Rheinnixen*, no postala je poznata kao dio opere *Hoffmannove priče*. To je duet koji pjevaju kurtizana Giulietta i Hoffmannov prijatelj Niklaus uz pratnju zbora na noćnoj svečanosti u Giuliettinoj palači na Canalu Grande u Veneciji. *Lijepa noći, o noći ljubavi* (*Belle nuit, ô nuit d'amour*), riječi su barkarole koja protječe u tipičnoj 6/8 mjeri, te nježnom, lelujavom melodijom dočarava ljepotu i mistiku venecijanske noći. Djelo je doživjelo niz obrada i izvodi se u najrazličitijim instrumentalnim kombinacijama. Zvuk harfe iznimno je blizak lirskom, romantičnom ugođaju te slavne barkarole.

Francuski skladatelj, dirigent i orguljaš **Gabriel Pierné** (1863. – 1937.) svojedobno je bio čudo od djeteta, a karijeru je ostvario ponajprije kao dirigent. Studirao je na Pariškom konzervatoriju, orgulje kod Césara Francka, a kompoziciju kod Julesa Masseneta. Kantatom *Édith* osvojio je uglednu skladateljsku nagradu *Prix de Rome*. Svojega profesora Césara Francka naslijedio je na mjestu orguljaša u crkvi sv. Klotilde. Godine 1910. postao je glavni dirigent orkestra *Colonne*. Iste godine dirigirao je praizvedbom antologijskog baleta *Posvećenje proljeća* Igora Stravinskog. Bio je izvrstan interpret Debussyjevih djela. Skladao je nekoliko opera i baleta te niz orkestralnih i komornih djela. Harfi je posvetio dvije skladbe uz orkestar te nekoliko solističkih, među kojima

se **Impromptu caprice, op. 9** najčešće izvodi. Riječ je o ranoj Piernéovoj skladbi iz 1887. godine. Djelo sadržava brojne elemente karakteristične za francuski stil – promjene tempa i dinamike, bogate pasaže, *arpeggia* i *glissanda*. Oblikovano je u trodijelnoj ABA formi, pri čemu dio A počiva na jednostavnoj melodiji, a središnji dio nalikuju pomalo na egzotični bolero u 3/8 mjeri. Djelo završava impresivnim slijedom oktava. Zbog raznovrsnih tehničkih karakteristika i uzbudljive melodioznosti, postalo je nezaobilaznim dijelom harfističkog repertoara.

Jedan od najnadarenijih skladatelja iz vremena glazbene romantike, **Felix Mendelssohn-Bartholdy** (1809. – 1847.), za kratkog, 38-godišnjeg života ostvario je iznimno uspješnu karijeru kao skladatelj, pijanist, dirigent, pedagog i organizator. Odrastao je u Berlinu, u vrlo poticajnom okruženju bogate i intelektualno ugledne obitelji. U dobi od 12 godina napisao je nekoliko živahnih simfonija za gudače, sa 16 gudački oktet nevjerojatnog skladateljskog sloga, sa 17 prekrasnu uvertiru *San ljetne noći* koja je otkrila njegov izniman smisao za prozračnu i maštovitu orkestraciju. Kao dvadesetogodišnjak izazvao je senzaciju dirigirajući prvom izvedbom Bachove *Muke po Mateju* poslije skladateljeve smrti. Godine 1835. prihvatio je mjesto dirigenta glasovitoga *Gewandhaus* orkestra u Leipzigu. Hrabro izvođeci novu glazbu i vrijedna djela iz glazbene prošlosti, Mendelssohn je tom gradu priskrbio ugled najvažnijega njemačkog glazbenog središta. Godine 1843. osnovao je Leipziški glazbeni konzervatorij, prvi u Njemačkoj, te postao njegovim ravnateljem. Mendelssohnova skladateljska ostavština bogata je i raznovrsna – obuhvaća simfonije, uvertire, koncerte, komorna, glasovirska i orguljska djela, popijevke, zborove, skladbe za velike vokalno-instrumentalne sastave te scenske radove. Među stotinjak Mendelssohnovih pjesama, jedna od najpoznatijih je **Na krilima pjesme**, (*Na krilima pjesme*), op. 34 br. 2 izvorno skladana za glas i glasovir na stihove Heinricha Heinea. Tekst veliča moć glazbe koja snažnom sugestijom prenosi ljubavnike u prekrasan noćni vrt, kako bi sanjarili pod krošnjama palmi. Divna melodija i danas osvaja slušatelje i glazbenike, koji pjesmu izvode u obradama za najrazličitija glazbala.

Francuski harfist **Bernard Andrès** (1941.) studirao je harfu u Strasbourgu i Parizu, a od 1969. bio je solo harfist Filharmonijskog orkestra Francuskog radija. Bavio se pedagoškim radom, i uz to razvijao i skladateljsku djelatnost, te je danas jedan od vodećih skladatelja repertoara za harfu. Piše djela edukativnog karaktera različitog stupnja tehničke zahtjevnosti za solo harfu te komorne ansamble harfi, kao i virtuozne skladbe koje su dio koncertnog repertoara istaknutih harfista diljem svijeta. Za sebe kaže da je melodičar koji nastoji povezati tradicionalni i suvremeni glazbeni jezik. Razvio je poseban tip notacije, kao i nekoliko posebnih efekata na harfi. Pedagoškim radom i objavljenim djelima bitno utječe na cijeli naraštaj harfista. Kako sam kaže, ne voli dugo biti vezan uz istu metodu skladanja, isti stil ili tehničke probleme. U njegovu se opusu ne može uspostaviti pravocrtan razvojni tijek, privlači ga različitost izraza

i nadahnuća. U više je navrata u svoja djela unio elemente *jazza*. **Jazzy suita**, jedno od njegovih novijih djela, učestalo se izvodi diljem Europe i Amerike. **Ragtime** se temelji na sinkopiranom ritmu karakterističnom za taj glazbeni žanr koji se Amerikom, a onda i Europom, proširio preko afroameričkih zajednica na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće.

Jedan od najpoznatijih skladatelja našega vremena, **Andrew Lloyd Webber** (1948.), golemu je popularnost stekao ponajprije svojim mjuziklima *Isus Krist Superstar*, *Mačke*, *Evita* i *Fantom u operi*. Njegov glazbeni stil odlikuje jedinstveno prožimanje glazbe različitih žanrova – od klasične glazbe, preko *rocka*, *popa* i *jazza* do elektroakustičke glazbe. Svojim planetarno popularnim djelima udahnuo je engleskom, a onda i američkom glazbenom kazalištu novu energiju i nov život. Rođen je u Londonu u glazbeničkoj obitelji. Svirao je više glazbala i vrlo je rano počeo skladati. Školovao se na Oxfordu, no napustio je studij kad je sredinom šezdesetih godina 20. stoljeća upoznao tekstopisca Tima Ricea i s njim počeo stvarati pop-pjesme i mjuzikle. Od tada neprestano nastaju djela koja privlače publiku u cijelom svijetu. Mjuzikl *Cats* (*Mačke*) nastao je 1981. prema književnom predlošku T. S. Eliota *Old Possum's Book of Practical Cats*. Mjuzikl donosi priču o dogodovštinama u plemenu mačaka zvanih Jellicles. *Mačke* su premijerno izvedene na londonskom West Endu 1981. te na Broadwayu u New Yorku 1982. godine. Bile su na repertoaru 21 sezonu. S 8949 izvedbi u Londonu te 7485 izvedbi u New Yorku, bio je to najpopularniji mjuzikl svih vremena, sve do pojave *Fantoma u operi*. Pjesmu **Memory** (*Sjećanje*), koja je vrhunac i najpoznatija melodija iz mjuzikla, pjeva mačka Grizabella, s nostalgijom se sjećajući svojih slavni, glamuroznih dana, žaleći za mladošću i ljepotom. Jednostavna, duboko emotivna, pamtljiva i dirljiva melodija pogodna je za najrazličitije obrade.

Jedan od najvećih američkih skladatelja **Richard Rogers** (1902. – 1979.) autor je više od 900 pjesama i glazbe za 43 broadwayska mjuzikla. Bio je prvi glazbenik u povijesti koji je osvojio sve najprestižnije nagrade na području američke zabavne industrije – *Emmy*, *Grammy*, *Oscar* i *Tony*. Njegove su skladbe uvelike utjecale na razvoj zabavne glazbe, a popularne su i danas. Najveći je uspjeh ostvario glazbom za mjuzikl, a zatim i film **The Sound of Music** (*Moje pjesme, moji snovi*) koji je nastao 1959. na inicijativu redatelja Vincenta J. Donohuea prema memoarskoj knjizi Marije von Trapp. To je istinita priča o muzikalnoj obitelji Von Trapp čijih sedmero djece oduševljava vokalnim izvedbama, ali i o njihovu bijegu pred nacističkom okupacijom Austrije. Predstava je prouzročena na Broadwayu 1959. i igrala je do 1963. Dvije godine poslije ostvarena je filmska adaptacija mjuzikla, za koju je Rogers napisao dva dodatna broja – *I Have Confidence* i *Something Good*. Film i njegova glazba stekli su kulturni status. Diana Grubišić Čiković obradila je za ansambl harfi najpoznatije pjesme iz filma – **The Sound of Music, My Favorite Things, Edelweis, Something Good, Do Re Mi** (*Moje pjesme, moji snovi, Moje omiljene stvari, Runolist, Nešto dobro, Do Re Mi*).

LISINSKI ARIOSO
Utorak, 10. travnja 2018.
Velika dvorana

YUSIF EYVAZOV, tenor
MARIA GULEGHINA, sopran
Orkestar Opere HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci
Marco Boemi, dirigent

Legenda svjetske operne pozornice Marija Guleghina i jedan od najboljih tenora današnjice, Yusif Eyvazov, zajedno u Lisinskom...

Maria Guleghina jedna je od vodećih svjetskih sopranistica čije izvedbe brojnih naslovnih opernih uloga glazbena publika i kritika ispraćaju s oduševljenjem i ovacijama. Njezin glas velike snage i topline te goleme glumačke uvjerljivosti učinio ju je stalnom gošćom najvećih svjetskih opernih pozornica (Državna opera Minsk, milanska *Scala*, Metropolitan Opera, Arena u Veroni, Pariška opera). **Yusif Eyvazov** put do svjetskoga vrha gradio je strpljivo, s predanom ljubavlju prema glazbi. Svojom iskrenošću, srčanošću, i vrsnošću izvedbe osvojio je glazbeni svijet o čemu svjedoči i osvrt Marka Sweda za *L. A. Times*: *Eyvazov je uzbuđljiv tenor prodornog, gromoglasnog i iznimno „talijanskog“ glasa... Potpuna dominacija čistog ljudskog glasa izvještenog u postizanju iznimnosti koja dopire do nas kao nijedan drugi glas... ništa se ne da usporediti s tim...*

[IZNIMNO
NEDJELJOM!]

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCIJENIV DOZIVLJAJ!
17/18

LISINSKI SUBOTOM
Subota, 14. travnja 2018.
Velika dvorana

MUSICA MUNDANA
GUSTAV HOLST: Planeti, op. 32
SIMFONIJSKI ORKESTAR I ZBOR
MUZIČKE AKADEMIJE U ZAGREBU
QUENTIN HINDLEY, dirigent

Sveučilište u Zagrebu - Muzička akademija | Akademija likovnih umjetnosti | Akademija dramske umjetnosti | Tekstilno-tehnološki fakultet | Arhitektonski fakultet

Projekti suradnje zagrebačkih umjetničkih akademija uvijek iznova izazivaju veliko zanimanje publike, ali i struke. Stvaralačka kreativnost, umjetnička inventivnost, mladenački žar, potpuno predanje i vjera u stvaralački čin svaki njihov uradak pretvaraju u istinsko umjetničko djelo. Mladi umjetnici ovaj put prihvaćaju izazov izvedbe svevremenskoga djela - **Planeti, op. 32** britanskog skladatelja **Gustava Holsta** u sklopu projekta *Musica mundana*. Njime žele obilježiti Dan planeta Zemlje 22. travnja i dati svoj umjetnički doprinos svijesti o očuvanju našega planeta!

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCIJENIV DOZIVLJAJ!
17/18

LISINSKI SUBOTOM
Nedjelja, 15. travnja 2018.
Velika dvorana

BERGENSKA FILHARMONIJA
VIKTORIA MULLOVA, violina
EDWARD GARDNER, dirigent

Jedan od vrhunaca sezone *Lisinski subotom* jest gostovanje **Bergenske filharmonije**, jednoga od najstarijih svjetskih orkestara, osnovanog davne 1765., kojem je jedan od umjetničkih voditelja u 19. stoljeću bio glasoviti norveški skladatelj Edvard Grieg! Orkestar čine vrtni glazbenici koji svojim muziciranjem od svakog koncerta stvore istinsku glazbenu svečanost. Taj glasoviti orkestar u Zagrebu će nastupiti pod ravnanjem svojega šefa-dirigenta **Edwarda Gardnera**, jednoga od najtalentiranijih dirigenata svoje generacije, što potvrđuju nagrada Kraljevskog filharmonijskog društva za najboljeg dirigenta (2008.) i nagrada *Olivier* za izvanredna postignuća na području opere (2009.). Večer će obogatiti nastup ruske violinistice svjetskoga glasa - **Viktorije Mullove!**

 splitskabanka

PEUGEOT

ZAGREB
moj grad

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE